

Naši dopisi.

bomo vsi složno ravnali, zdaj pa moram žalibog naravnost reči, da sem uže ob upanje, da bo to tudi na tem polji kdaj mogoče“.

Nadalje je dokazal dr. Rieger, da vladna predloga o stranskih železnicah ni družega nič ko cela vrsta pooblastil, katera hoče ministerstvo dobiti od zbornice poslancev, da potem dela po svoje. Najhuje pri tem je pa to, da si hoče vlada pridržati prostost, da posameznim družbam (zádrugam) sme poboljškov dajati popolno po svoji volji. Kamo pridemo, če bi postavo dajalni državni zbor vladi dajal pravico oproščevanja davkov in da bi sama za-se delala finančne postavave?

Dalje je rekel Rieger: „Drug, nekaj bolj skrit, nekaj pa javen ugovor je ta bil: Državni zbor mora postavo tako sprejeti, kakor jo vlada predlaga, kajti če je ne sprejmemo tako, je drugače ne bo, ker je vlada ne bo cesarju priporočila v potrjenje. Take besede so se v tej zbornici uže večkrat od ministrov slišale. Mi se moramo pa z vso odločnostjo braniti temu, da bi sploh ministerstvo kake postavave, sklenjene po obeh državni zbornicah, ne hotelo predložiti v potrjenje. Jaz mislim, da mu je to dolžnost. Ako tega ne stori, bi se postavilo više od postavodajalstva (državnega zbora), kar bi bilo naravnost nasprotno vsakemu ustavnemu načelu. Krona (cesar) ima pravico, postav ne potrditi; al da bi se kaka v državnem zboru sklenjena postavava sploh ne predložila kroni, bilo bi to toliko, kakor da je uže ministerstvo postavo zavrgla. Če se ministertvu ne zdi prav, da bi kaka postavava prišla v veljavo, je njegova dolžnost reči: ta postavava se ne vjema z mojim prepričanjem, toraj raje popustim vladno krmilo, naj si krona izbere drugo, do katerega ima zbornica zaupanje. Al da ministerstvo misli, da ima pravico, postavave, po obeh postavodajskih zbornicah veljavno sklenjene, ne predložiti za potrjenje, to je čisto nov „konstitucionalizem z avstrijsko marko“, o katerem ne želim, da bi se nam večkrat pokazal. To priča, da smo v konstitucionalizmu še zeló mladi in da nam tudi ni zmerom sveto pismo“. — Po tej zeló ostru izjavi je rekel dr. Rieger, da bo glasoval za vladno predlogo, al le zato, ker je nekaj vendar bolje ko prav nič.

Mnogovrstne novice.

* *Bismark o Slovanih.* „Deutsche Revue“ pripoveduje sledečo anekdoto: Bismark je pripovedoval, kako mu je, ko je v Petrogradu bil, nekaj „mužik“ drzno na pot stopil in se mu ni hotel nikakor umakniti, dokler ga ni on iz poti porinil, da je v blato padel. Na to ga je kmet oproščanja prosil. K tej pripovedki je Bismark dostavil sledečo opazko: „Tako je z vsemi Slovani, ki se ne spametijo poprej, dokler niso tepeni“. Oficijozni Bismarkov časnik „Nordd. allg. Zeitg.“ hitel je objaviti, da cela ta pripovedka je izmišljena, v kateri ni besedice resnice. — Kdo verjame popravek?

* *V cesarski denarni kovnici so lansko leto izkovali sledeči sreberni in zlati denar:* Srebernega denarja: tolarjev po dva goldinarja 73.953, — srebernih goldinarjev 37 milijonov in 485.342 in srebernih svetinj (po 2 gold.) 477.090; srebernih desetih so iz dvajsetih prekovali 483.000. Trgovskega denarja: 1 milijon in 111.475 levantskih tolarjev. Zlatega denarja pa: 29.245 velikih in 361.556 navadnih cekinov. V vsem skupaj so tedaj nakovali 58 milijonov in 472.807 novcev v vrednosti 43 milijonov in 805.729 gold. 79 kr.

Z Dunaja 15. marcija. — V mojem zadnjem dopisu se je v poročilu o delovanju davkarskega odseka beseda vrinila, ki jako moti stvar. Poročal sem namreč o obravnavi postavave, katera zadeva koncesije in davek za prodajo žganja; za besedo „koncesije“ pa stoji beseda železnic, o kateri ne vem, kako je le sem vmes prišla.*) — Zatirati se ima pijančevanje z prodajo (ne samo za točenje) žganja v nezaprthi posodah žganjem po tej postavi tudi s tem, da se mora tudi za dobiti pri gospóski posebno dovoljenje (koncesija), tedaj ne bo zadostovalo — po dosedanjem razlaganji obrtnijske postavave — prodajo žganja pri gospóski le oglasiti. Davkarski odsek pa žganjarsko postavavo še zmerom obravnava. V predzadnji seji budgetnega odseka se je mladi Plener spravil s posebno strastjo nad novega denarnega ministra Kriegsau-a ter mu omahljivost oziroma nezmožnost očital zato, ker ni hotel odločno izreči, ali naj se primanjka (deficit) letošnjega državnega proračuna pokrije z zlato rento ali drugače. Te Plenerjeve besede bile so signal levicarjem, po finančnem ministru udrihati od vseh strani, in zgodilo se je res tako v tem odseku, pa ponavljal se je enak glas v zbornici po poslancih Neuwirthu in Russu. Desnica se v ta strastni prepír ustavoverski v zbornici dozda ni vtikala in je glasovala po ministrovem nasvetu. Oficijozna časnika „Sonntags-Zeitung“ in „Montags-Revue“ sta pa Plenerju precej dobro posvetila, prvi rekoč, da poslanec Plener po Taaffe-u mu ponujanega trgovskega ministertva ni hotel sprejeti, temveč se takrat izrazil: „jaz bom ali finančni minister ali pa sploh ne bom minister, kajti „jaz sem rojen finančni minister!“ — „Montags-Revue“ pa uže piše danes o Plenerjevi „Financ-dinastiji“ še hujske zabavljece. No, s takimi oholimi ustavaki pač ni moči desnici priti do mirnega skupnega delovanja! — Naučni minister Conrad je uže nekaj učinil v tihoti, kar je zeló pomenljivo in za prihodnjo spravo zlata vredno. Sekcijski šef Heider, duša Stremayerjevega germanizatorskega delovanja, je upokojen. Naj mu kmalu sledijo njegovi duševni bratje! — Naš velecenjeni deželni predsednik Kalina žalibog neki res pojde na Moravsko, — Bog daj, da mu pride vsaj dober naslednik! — Konec tedna pridemo na velikonočne praznike domú.**)

V Gorici 14. marcija. — Cesar in cesarica sta podarila veteranskemu društvu v Gorici za napravo zastave in za ustanovitev pomočnega zaloga 200 gld. — Sinoči smo imeli res velikansko bakljado, s katero je naš municipij izrazil meščanov veselje zavoljo zaroške cesarjeviča Rudolfa. Take izjave lojalnosti nam dobro dejo v Gorici. — Včeraj je bil tukaj — potovaje tod memo — novi katoliški škof Bulgarski (to je, Plodovinsko-Sredeški), monsig. O. Robert Menini Spletski (kapucin), državljan avstrijski. Bil je na Dunaji pri cesarji in ministrih, — povsod dobro sprejet. Pred 20 leti je Menini končal studije na vseučilišči dunajskem in postal praktikant pri vojaškem auditoriatu v Beču, pozneje je stopil v kapucinski red. Obiskal je v Gorici Nj. eks. g. nadškofa in pa grofa Chamborda. — Po večdnevni, za ta čas preveliki toploti smo imeli zdaj tri noči spet led.

Iz Vipave 13. marcija. (*Žalostne novice z nekaterimi veselimi.*) Kakor povsod, prešla je tudi pri nas v Vipavi dolgo trajajoča zima, katera se je pa danes zopet memo

*) Neljub tiskoven pogrešek.

***) In kaj nam prinesete za pirhe? Vendar ne kakih zaprtkov? Vred.